

perspectiva

La representació dels
empresaris catalans

FRANCESC CABANA I VANCELLS

La democràcia política té com a fonament el principi de *cada persona, un vot*. És senzill i pràctic. Però quan es tracta de buscar representació democràtica a determinades classes socials, la solució no és tan fàcil. Els sindicats i les associacions empresarials són, en principi, les representacions més autèntiques dels treballadors i dels empresaris, però hi ha consciència que el seu caràcter és només parcialment representatiu.

En el cas dels empresaris, aquesta dificultat s'agreuja, perquè si en el cas de la democràcia política el valor de la persona es mesura pel vot individual, en el cas dels empresaris el volum de l'empresa és decisiu, i el pes de la botiga de vetes i fils és inferior al de la gran multinacional. Tot i que el pes de totes les botigues és superior al d'una multinacional.

A Catalunya, el vell Foment del Treball Nacional ha caigut en algunes d'aquestes contradiccions inevitables i en algunes que s'haurien pogut evitar fàcilment.

Una part important i significativa de l'empresari català no ha tingut ganes de lluitar pel control d'aquesta entitat i el Foment ha quedat en mans d'unes persones honorables, però que representen

poc el país, segons la meua modesta opinió.

Per altra part, si fem algunes i poques excepcions, la seva catalanitat és baixíssima i molt lluny de la tradició dels empresaris del Foment del Treball de primers de segle, que van fer pinya al voltant de Solidaritat Catalana. El Foment és una associació dels empresaris que compleix formalment les seves funcions, però que resulta trista i aigualida.

Si hi ha vida a Catalunya en els rengles empresarials és a nivell gremial i sectorial. L'agrupació de les Petites i Mitjanes Empreses Catalanes (PIMEC), o el Gremi de Fabricants de Sabadell, o la Unió de Comerciants de la Vall de Camprodon, vinculats d'una o altra forma al Foment, tenen més vida i demostren més autenticitat que aquest.

Potser és per això que les eleccions a la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona han despertat tanta expectació i la

seva convocatòria ha estat notícia de primera pàgina. La Cambra és un nucli de poder empresarial que ha donat un millor servei a Catalunya i ha estat més a l'abast del públic en general que un Foment del Treball força tancat a la Via Laietana.

L'home que va donar vida a la Cambra de Comerç, després de la Guerra Civil, va ser Andreu Ribera i Rovira. Ell va ser el que la va fusionar amb la Cambra d'Indústria el 1967 i en va crear un organisme representatiu i combatiu. Joan Tàpia, el director de *La Vanguardia*, recordava fa poc en un editorial l'impacte i el record personal d'aquelles intervencions d'Andreu Ribera.

Josep Maria Figueras va recollir la seva herència i va mantenir el to de vitalitat de la Cambra. Va canviar la venerable Llotja de Mar per un edifici de la Diagonal de Barcelona.

El nou president de la Cambra, Antoni Negre, pot ser un conti-

nuador de les millors tradicions de la institució barcelonina. Una tradició iniciada pel primer president de la Cambra, Manuel Girona i Agrel, l'home més important de l'economia catalana durant el segle XIX, segons la meua opinió.

Una tradició que espero que sigui plenament catalana i en català, que són dos conceptes que els senyors del Foment volen mantenir separats.

Aquest país només anirà bé el dia que els empresaris s'adonin que l'interès econòmic està estretament vinculat a l'interès col·lectiu de Catalunya, entès no com el d'una regió autònoma, sinó en la seva plena personalitat política. Perquè una Catalunya que controli els seus recursos i tingui més llibertat d'aplicació, donarà més oportunitats de guanys als seus empresaris. El centralisme del govern espanyol no dona gaires opcions a les persones amb ambició: o bé anar-se'n a Madrid o bé mantenir-se a Barcelona al servei d'una multinacional.

Molts empresaris estan convençuts que han de ser apolítics, perquè cal distingir entre empresa i partit polític. Tenen raó. Però s'equivoquen quan creuen que servir la idea nacional catalana és fer política de partit. El que fan és perjudicar seriosament la seva butxaca.

revista

La recessió a les
grans empreses
americanes

Tothom ja coneix les males notícies. Després d'un període d'expansió rècord en temps de pau que ha durat set anys, l'economia dels Estats Units, per culpa de Saddam Hussein, va entrar en recessió el 1990. I els beneficis de les empreses van començar a caure de forma precipitada. D'acord amb l'índex Fortune de les 500 companyies nord-americanes més importants, els guanys empresarials van baixar un 11,7 per cent, tot i que la facturació va experimentar una millora del 6,4 per cent.

La meitat de les 50 corporacions industrials més importants van patir serioses davallades en els seus beneficis o han perdut diners. Les companyies de Detroit lideren el rànquing per mals resultats econòmics de l'exercici passat. Els beneficis van caure un 78 per cent a la Ford i un 81 per cent a Chrysler, mentre que general Motors va tenir unes pèrdues de 2.000 milions de dòlars.

¿I les bones notícies? Podria haver estat encara pitjor, i ho podria haver estat si les companyies manufactures nord-americanes no haguessin fet fortes inversions en la seva reestructuració durant la dècada passada. Per veure la situació que han patit les empreses, només cal fixar-se en els dividends repartits entre els accionistes de les societats, que l'any passat van ser del 13 per cent, una baixa considerable davant del volum rècord que es va repartir en els dos anys anteriors. Les vendes per treballador, un altre dels indicadors que mesura la productivitat, va pujar un 38 per cent, per damunt dels cinc anys anteriors.

Aquestes dades indiquen que els beneficis de les 500 empreses més grans dels Estats Units contemplades a l'informe podrien començar a invertir la tendència baixista. ■ 'Fortune'

anàlisi

Primavera de reactivació

ALFONS ALMENDROS

Arreu dels principals països occidentals s'aixequen veus que parlen de reactivació econòmica. A l'Estat espanyol, la petita baixada dels tipus d'interès també ha aixecat aquestes expectatives. S'ha parlat que som davant d'un fenomen de suggestió col·lectiva més que d'una realitat. Tot i això, els resultats de l'IPC (índex de preus al consum) al mes de març (0,3 per cent), en situar-se en una taxa anual del 5,9 per cent, han reforçat les esperances d'obtenir uns bons resultats econòmics el 1991.

Tanmateix, cal remarcar els motius que han obligat al Banc d'Espanya a abaixar els tipus d'interès: els compromisos canviaris amb l'ME (Sistema Monetari Europeu). En uns moments en què França i Anglaterra es veuen obligades a abaixar els seus tipus d'interès, cap d'aquests països sembla disposat a tolerar que els tipus espanyols es mantinguin

amb uns diferencials exagerats. Per això les pressions sobre el Banc d'Espanya han estat molt fortes. Ara bé, aquesta institució només ha permès una baixada en la mesura que havia de complir aquests compromisos, en absolut perquè hagi començat una política monetària menys restrictiva.

Tot i ser tan petita la reducció dels tipus d'interès espanyols, aquesta difícilment arribarà als empresaris i consumidors en general. De moment, només hi ha hagut reduccions significatives en els tipus dels préstecs amb garantia real, com ara els hipotecaris. Una competència més gran en aquest sector ha afavorit la baixada.

La ineficiència tradicional que caracteritza el sistema bancari espanyol (incloses les caixes d'estal-

vis) impedeix el trasllat de petites variacions en el preu del diner als demandants últims. Comissions, despeses de tot tipus, informació més aviat escassa, etc aixequen, de fet, el cost dels préstecs molt per sobre del que diu la publicitat. On sí que s'han fet sentir les baixades dels tipus d'interès ha estat a les retribucions dels *supercomptes*. Però no hi ha res en el comportament de la banca espanyola que pugui afavorir una guerra de l'actiu que recordi ni de lluny la guerra del passiu que han representat aquests comptes especials.

El sistema bancari espanyol està molt lluny encara de poder resistir l'impacte que representarà la competència bancària europea, i només li queden dos anys

per a l'adaptació. Sembla que es continua confiant en la murriera dels truquets del dia a dia en el tracte amb els clients, per tal de mantenir apartada la banca estrangera del mercat peninsular. Això és l'última barrera que confia mantenir el sector que ha demostrat ser el més proteccionista i tancat a l'exterior de tots.

Malgrat tot això, i pel que fa a la situació d'expectatives empresarials, sembla que tornen les mateixes raons clàssiques de qualsevol canvi de tendència. Les empreses han reduït tant els seus estocs que arriben al punt que han de reaprovisionar-se. En mantenir-se els preus s'atrauen nous compradors. La població ha refet els seus estalvis i torna a sentir la incitació a gastar una mica més per cada pesseta extra de renda. El govern comença a preocupar-se més per l'atur que per la inflació.

Potser serà curta i inestable, però hi ha vents de reactivació econòmica aquesta primavera.

índexs de futur

LLUÍS CRESPO

Àrees de modernitat

La Catalunya nova es va formant a totes aquelles localitats petites, grans o intermèdies, rurals o urbanes, on apareixen signes i tendències de novetat i innovació, elements inductors de modernització. És això el que he volgut mesurar en aquesta sèrie: el procés de substitució de la vella economia per la nova a les poblacions del país. D'aquesta manera es podrà observar quins són els centres dinàmics, emergents i innovadors a casa nostra; els nuclis urbans que han iniciat processos de renovació econòmica i que configuren el mapa de la Catalunya moderna.

A cada indret hem incorporat la seva corresponent fitxa de modernitat per tal d'identificar-ne els principals trets del procés de renovació. No cal dir que, segurament, no totes les poblacions que en aquests moments es troben en vies de modernització han estat incloses en aquest inventari, per la qual cosa agraïrem les informacions que ens facin arribar als lectors des de qualsevol punt del país. Per la nostra part, aplegarem totes aquestes possibles dades en un apèndix que serà publicat quan acabi la sèrie.

Caldes de Malavella

(2.776 habitants)

- Fitxa local de modernitat
- Gran augment de l'activitat
 - Especialització en sectors de futur
 - Bon nivell de comunicacions

És un municipi afavorit per la qualitat dels recursos naturals, sobretot les seves aigües, ja que hi ha molts brolladors, que donen lloc a una important activitat terciària (balnearis i segones residències) i industrial, cosa que configura un sector de futur en gran expansió. Això és el principal element inductor de modernització, que ha produït un espectacular augment de l'activitat per la incorporació de mà d'obra femenina. Precisament, en els 10 últims anys l'activitat ha augmentat en gairebé 9 punts. Com a punt negatiu cal esmentar la falta de dinamisme local, amb la poca aparició de noves iniciatives, i que compromet el potencial de desenvolupament. Té un excel·lent atractiu gràcies a les òptimes comunicacions i al bon dinamisme de l'entorn. Un altre aspecte positiu és el desplaçament de les activitats cap a sectors de transformació més gran.

Caldes de Montbui

(10.407 habitants)

- Fitxa local de modernitat
- Forta qualitat ambiental
 - Predomini dels sectors de futur

L'existència, fins ara, de quatre balnearis i l'excel·lent qualitat ambiental de la zona n'han fet una àrea residencial i terciària. No és, per tant, una localitat de tradició industrial, encara que la població camperola, que es dedica a l'agricultura intensiva, té una relativa importància, cosa que s'ha de considerar un element de modernització. La promoció econòmica del municipi es planteja dues línies d'actuació: d'una banda, atreure indústries no contaminants i, de altra, millorar l'explotació de les aigües termals, que s'han convertit en un gran sector de futur. Tant és així que els balnearis tenen un alt nivell d'expansió amb ocupació plena durant gairebé tot l'any i són avui les principals fonts de riquesa de la localitat. En aquests moments té una animació econòmica força important, tot i que l'activitat no és gaire estesa, cosa que perjudica, en general, el procés de modernització i de difamització de la ciutat.